

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. P. wystosował, do Sądu Rejonowego w Suwałkach I Wydziału Cywilnego, wniosek o wydanie depozytu sądowego w postaci środków pieniężnych, ustanowionego w następstwie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 31 grudnia 2018 roku w sprawie o sygn. akt I Ns 687/18. Analogiczne wnioski złożyli wnioskodawcy Z. K., J. J., działająca również w imieniu D. K. oraz A. B.. Sprawy wszystkich wnioskodawców zostały połączone do wspólnego rozpoznania pod sygn. akt I Ns 469/20. Do udziału w tejże sprawie został również wezwany Bank Spółdzielczy w S., który złożył wniosek o zasądzenie na jego rzecz od uczestników postępowania kosztów opłaty sądowej od wniosku w kwocie 100 zł. Do udziału w sprawie wezwano również W. P., który jednak do dnia orzekania przez Sąd pierwszej instancji nie zajął merytorycznego stanowiska w sprawie.

Orzeczeniem zapadłym w dniu 21 grudnia 2020 roku, sygn. akt I Ns 469/20, Sąd Rejonowy w Suwałkach postanowił wydać wnioskodawcom J. J. i D. K. z depozytu sądowego kwoty po 8.711,36 zł zaś M. P. kwotę 2903,71 zł, wraz z odsetkami naliczanymi od dnia wpłaty do dnia dokonania wypłaty, złożone do depozytu przez Bank Spółdzielczy w S., w następstwie postanowienia Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 31 grudnia 2018 roku, sygn. akt I Ns 687/18, zapisane w księdze depozytowej pod pozycją nr.: (...). Ponadto Sąd oddalił przedmiotowym postanowieniem wnioski Z. K. i A. B. oraz zasądził solidarnie od wnioskodawców na rzecz Banku Spółdzielczego w S. kwotę 100 zł, tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Wydanie powyższego postanowienia poprzedzały następujące ustalenia i rozważania prawne Sądu I instancji:

Prawomocnym postanowieniem z dnia 21 lipca 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 954/14, Sąd Rejonowy stwierdził, że spadek po H. W., z domu P., zmarłej w dniu 04 listopada 2014 roku w S., w oparciu o regulacje ustawowe nabyli spadkobiercy: siostra J. J. (c. B. i E.) w 1/4 części, siostra D. K. (c. B. i E.) w 1/4 części, siostrzeniec A. B. (s. W. i B.) w 1/4 części, bratankowie: M. P. (s. W. i N.), W. P., (s. W. i N.), Z. K. (c. W. i N.) po 1/12 części każde z nich. Postanowieniem wydanym w dniu 28 września 2018 roku w sprawie o sygn. akt I Ns 756/16 przeprowadzono dział spadku po spadkodawczyni H. W.. Masę spadkową po zmarłej stanowiły, między innymi, pieniądze zgromadzone na rachunku bankowym prowadzonym przez Bank Spółdzielczy w S. w kwocie 50.165,95zł z odsetkami. Dokonując podziału w/w środków na rzecz wnioskodawczyni J. J., uczestniczki postępowania D. K. oraz uczestnika postępowania A. B. przyznano kwoty po 13.681,62 zł, zaś na rzecz uczestników postępowania W. P. i M. P. kwoty po 4.560,53zł.

Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2018 roku, sygn. akt I Ns 687/18, stanowiącym efekt wniosku Banku Spółdzielczego w S., umożliwiono wnioskodawcy złożenie do depozytu sądowego kwoty 31.941,50 zł, będącej wierzytelnością uczestników postępowania J. J., D. K., A. B., W. P., M. P. oraz Z. K., uzyskaną w wyniku spadkobrania po H. W.. Rzeczona kwota miała zostać wydana uczestnikom postępowania, lub ich spadkobiercom, stosownie do zasad działu spadku, przyjętych na potrzeby postępowania prowadzonego w sprawie o sygn. akt I Ns 756/16. Składając wniosek o złożenie sumy do depozytu sądowego, Bank argumentował, że w dniach między 4 a 6 listopada 2014 roku z należącego do spadkodawczyni rachunku bankowego pobrano kwotę 4.550,00 zł, zaś w dniu 06 listopada 2014 roku i 13 listopada 2014 roku, na skutek wniosku D. K., wypłacono z przedmiotowego rachunku kwotę 16.997,00 zł.

Dnia 20 lutego 2019 roku zarejestrowana została sprawa o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. akt I Ns 756/16, jednakże prawomocnym postanowieniem, wydanym w dniu 16 października 2019 roku, postępowanie w tej sprawie umorzono.

Dnia 20 grudnia 2019 roku wydano postanowienie w sprawie o sygn. akt I Ns 181/19, którym to postanowieniem Sąd Rejonowy w Suwałkach oddalił wniosek A. B., z dnia 06 marca 2019 roku, w przedmiocie wydania depozytu sądowego, złożonego przez Bank Spółdzielczy w S.. Kolejno, w następstwie apelacji wnioskodawcy, postanowieniem tut. Sądu Okręgowego z dnia 26 marca 2020 roku, sygn. akt I Ca 74/20, zmieniono zaskarżone postanowienie, poprzez wydanie wnioskodawcy A. B. z depozytu sądowego kwoty 8.711,36 zł, złożonej na skutek postanowienia o sygn. akt I Ns 687/18

z dnia 31 grudnia 2018 roku. Sama kwota została wypłacona wnioskodawcy w dniu 17 czerwca 2020 roku. Ponadto dnia 19 sierpnia 2020 roku wypłacono wnioskodawcy z depozytu kwotę 56,74 zł, stanowiącą wysokość odsetek od kwoty 8711,36 zł.

Na gruncie powołanych ustaleń wskazano, że w myśl art. 693¹⁴ k.p.c. sąd postanowi na żądanie wydać wierzycielowi depozyt, jeżeli zostaną spełnione warunki przewidziane we wniosku o złożenie do depozytu, tj.: zostanie wykazane, iż jest on wierzycielem.

Uwzględniając fakt, iż wnioskodawca A. B., otrzymał uprzednio z depozytu sądowego kwotę 8711,36 zł w ramach postanowienia SO w Suwałkach, sygn. akt I Ca 74/20, Sąd Rejonowy uznał, iż na rzecz J. J. oraz D. K. należało wypłacić analogiczne kwoty, gdyż nabyli oni spadek po zmarłej H. W. w częściach każde po 1/4. Za takim podziałem przemawiała zdaniem Sądu również treść postanowienia z dnia 28 września 2018 roku, sygn. akt I Ns 756/16 gdzie wskazano, iż A. B., D. K. oraz J. J. uczestniczą w podziale środków pieniężnych po spadkodawczyni, zdeponowanych na rachunku bankowym w Banku Spółdzielczym w S.. Jednocześnie z uwagi na wcześniejsze uzyskanie przez wnioskodawcę A. B. w/w kwoty z depozytu Sądowego jego wniosek oddalono.

Ponadto Sąd Rejonowy podkreślał, że Z. K., będąca spadkobierczynią H. W., nie jest brana pod uwagę przy podziale środków zebranych przez spadkodawczynię na rachunku prowadzonym przez Bank Spółdzielczy w S., gdyż w prawomocnym postanowieniu z dnia 28 września 2018 roku o dział spadku, nie przyznano jej żadnego składnika majątkowego.

Pozostałą w depozycie kwotę 5807,42 zł (uzyskaną po wypłacie udziałów A. B., J. J. oraz D. K. $3 \times 8.711,36$ zł) Sąd Rejonowy podzielił w równych częściach na rzecz M. P. i W. P., gdyż nabyli oni spadek po zmarłej spadkodawczyni w częściach po 1/12 oraz uczestniczyli w podziale masy spadkowej, co zostało stwierdzone postanowieniem w sprawie o sygn. akt I Ns 756/16 z dnia 28 września 2018 roku. Sąd Rejonowy podkreślił przy tym, że kwota przypadająca na rzecz W. P., z uwagi na jego bierną postawę i brak wniosku o wydanie depozytu sądowego, została pozostawiona w tymże depozycie. Rozstrzygnięcie w zakresie kosztów Sąd Rejonowy oparł na zasadzie wynikającej z art. 693¹⁶ k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia złożył wnioskodawca A. B., zarzucając mu naruszenie:

- 1) art. 693¹⁴ k.p.c. poprzez odmowę wydania depozytu wnioskodawcy pomimo tego, że wnioskodawca jest wierzycielem, a zatem wystąpienia warunków niezbędnych do wydania wnioskodawcy depozytu, co miało wpływ na wynik sprawy, gdyż skutkowało niezasadnym oddaleniem wniosku;
- 2) art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 693¹⁴ k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że mimo tego, iż bezspornym jest, iż wnioskodawca jest wierzycielem, to depozyt nie może być mu wydany,
- 3) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwe przyjęcie, że pomimo, iż wnioskodawczyni D. K. uzyskała ze środków spadkodawczyni kwotę 16.997,00 zł to nadal jest uprawniona do uzyskania dalszych kwot pochodzących ze spadku, w tym złożonych do depozytu sądowego, podczas gdy wobec faktu uprzedniego uzyskania przez w/w osobę wskazanych środków spadkodawcy, nie była ona uprawniona do otrzymania dalszych kwot z masy spadkowej, bowiem środki te winny zostać podzielone między pozostałych wnioskodawców;
- 4) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że wnioskodawca D. K. jest uprawniona do uzyskania ze spadku środków ponad pobraną kwotę 16.997,00 zł, wypłaconą z rachunku spadkodawczyni po jej śmierci, również w zakresie dalszej kwoty 8711,36 zł podczas gdy kwota ta powinna zostać podzielona pomiędzy pozostałych spadkobierców.

Na kanwie powyższych zarzutów apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego postanowienia oraz wydanie mu depozytu sądowego – zgodnie z wnioskiem. W przypadku nieuwzględnienia roszczenia o zmianę skarżonego postanowienia, domagał się jego uchylecia w całości i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy aprobuje ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjmuje je za podstawę własnego rozstrzygnięcia. Podobnie trafna, w ocenie Sądu Okręgowego, był przyjęta przez Sąd pierwszej instancji kwalifikacja podstawy prawnej wydanego orzeczenia.

Jak stanowi bowiem art. 693¹⁴ k.p.c. na żądanie wierzyciela sąd postanowi wydać mu depozyt, jeżeli zachodzą warunki określone we wniosku o złożenie do depozytu. W judykaturze prezentowane jest spójne stanowisko, zgodnie z którym w postępowaniu o wydanie z depozytu sąd nie posiada legitymacji uprawniającej do badania i rozstrzygania kwestii czy wierzyciel posiada uprawnienie do żądania wydania i otrzymania depozytu, a jedynie pozostaje w prawie do weryfikacji, czy treść wniosku dłużnika uprawnia do wydania depozytu żądającemu tegoż wydania.

Kluczowe w niniejszej sprawie pozostawały jednakże dwie okoliczności. Jak wynikało bowiem z treści sentencji postanowienia tut. Sądu Okręgowego z dnia 26 marca 2020 roku, sygn. akt I Ca 74/20 wnioskodawca A. B. otrzymał już z depozytu sądowego złożonego przez Bank Spółdzielczy w S., przypadającą na jego rzecz część majątku spadkowego, tj.: kwotę 8711,36 zł, której to wydanie zostało stwierdzone potwierdzeniem wypłaty z dnia 17 czerwca 2020 roku k. 133 sprawy SR w Suwałkach o sygn. I Ns 181/19. Co się zaś tyczy samej wysokości kwot przypadających na rzecz wnioskodawcy i wnioskodawczyń: J. J. i D. K. oraz wnioskodawców M. P. oraz W. P., pozostawały one uzależnione od udziałów spadkowych, wskazanych w postanowieniu SR w Suwałkach z dnia 21 lipca 2015 roku, sygn. akt I Ns 954/14 oraz od kwoty złożonej przez Bank do depozytu (31.941,50 zł). Przedmiotowa kwota co prawda nie odpowiadała wysokością kwocie 50.165,95 zł (wskazanej w postanowieniu o dział spadku) jednakże wynikało to z faktu pokrycia przez wnioskodawczynię D. K. kosztów pogrzebu spadkodawczyni H. W. ze środków zgromadzonych na rachunku bankowym spadkodawczyni, o czym wnioskodawca A. B. został poinformowany poprzez doręczenie mu odpisu postanowienia SR w Suwałkach z dnia 31 grudnia 2018 roku sygn. akt I Ns 687/18 wraz z uzasadnieniem.

Jednocześnie w ramach wyjaśnienia zaznaczyć należy, iż dług spadkowy polegający na uregulowaniu kosztów pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku (art. 922 § 3 k.c.) podlega rozliczeniu w postępowaniu o wydanie spadku - tytułem zwrotu nakładów koniecznych - poczynionych na spadek. Odniesienie do przyjętych w danym środowisku zwyczajów należy rozumieć w ten sposób, iż ustalenie kosztów pogrzebu winno być dokonane przez pryzmat okoliczności zaistniałych w rozpoznawanej sprawie, z tym zastrzeżeniem, iż rozliczeniu podlegają jedynie koszty rzeczywiście poniesione w związku z pogrzebem spadkodawcy.

Przyjmując więc, iż w postępowaniu o zezwolenie na złożenie sumy pieniężnej do depozytu sądowego przedłożono stosowne dokumenty pozwalające na weryfikację poniesionych przez D. K. kosztów pogrzebu spadkodawczyni w kwocie 16997 zł, za chybiony należało uznać zarzut jakoby przypadająca na rzecz D. K. kwota, należna z tytułu podziału spadku, została wyczerpana w ramach pobranej sumy 16997 zł, przeznaczonej na koszty pogrzebu spadkodawczyni. Koszty pogrzebu winni bowiem ponieść w odpowiednim zakresie wszyscy spadkobiercy, szczególnie jeżeli uczestniczą też w odpowiednim stopniu w podziale masy spadkowej, jak miało to miejsce w przedmiotowej sprawie.

Podobnie za pozbawiony jakichkolwiek podstaw faktycznych na gruncie niniejszej sprawy Sąd uznał zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Przedmiotem zasady przewidzianej w art. 233 k.p.c. jest zagadnienie oceny wiarygodności i mocy dowodowej przeprowadzonych w sprawie dowodów, nie zaś poczynionych ustaleń faktycznych, czy wysuniętych z zebranego materiału dowodowego wniosków. Uchybienie zasadom swobodnej oceny dowodów nie powinno być rozumiane jako błędne ustalenia faktyczne gdyż te, co do zasady, mogą ale nie muszą stanowić następstwo niewłaściwej oceny materii dowodowej.

Naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów może polegać na podważeniu przesłanek takiej oceny z równoczesnym wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna. Zarzut uchybienia swobodnej ocenie dowodów,

powodującej poczynienie błędnych ustaleń faktycznych może być skuteczny tylko wtedy, gdy podnoszący go wykaże przekroczenie swobody sędziowskiej w tym zakresie. W przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, to poczyniona przez sąd ocena dowodów może być w sposób skuteczny podważona.

Apelujący, zdaniem Sądu Okręgowego, powyższym rygorom nie sprostał. Podnosząc zarzuty skupił się bowiem na ich formułowaniu i nie przedstawił żadnych okoliczności potwierdzających rzekome uchybienia, jakich miał się dopuścić Sąd Rejonowy przy wydawaniu skarżonego orzeczenia, a zatem zarzut podniesiony w tym zakresie nie był trafny.

Podobnie za niesłuszny należało uznać zarzut naruszenia art. 693¹⁴ k.p.c. poprzez odmowę wydania wnioskodawcy depozytu. Jak już wskazano Sąd wyda wierzycielowi depozyt jeżeli zachodzą warunki określone we wniosku o złożenie do depozytu. Podzielić w tym miejscu należy jednak stanowisko prezentowane przez część przedstawicieli doktryny, zgodnie z którym w postępowaniu o wydanie depozytu Sąd sprawdzi, czy wnioskodawca to osoba uprawniona, dalej czy spełnia ona stawiane warunki i czy żądanie dotyczy wydania konkretnego depozytu złożonego na podstawie indywidualnych okoliczności. Pamiętać należy, że tylko wówczas depozyt spełni swój cel, i dojdzie do zakończenia stosunku zobowiązaniowego, do czego zmierza deponent, gdy depozyt zostanie wydany uprawnionej osobie (A. Z., *Złożenie przedmiotu*, s. 351–352). Zatem w przypadku uwzględniania przez Sąd Rejonowy wniosku A. B. o wydanie kwoty z depozytu sądowego, wnioskodawca otrzymałby de facto dwukrotność przypadającej na jego rzecz wierzytelności, a jeden z wnioskodawców nie otrzymałby należnej mu kwoty.

Konkludując wobec spełnienia roszczenia wnioskodawcy w wyniku postanowienia z dnia 26 marca 2020 roku (sygn. akt I Ca 74/20) i wypłacenia mu przypadającej na jego rzecz sumy, ponowny wniosek o wydanie z depozytu sądowego jako nieuprawniony należało oddalić, jak słusznie zrobił to Sąd Rejonowy w pkt. 4 zaskarżonego postanowienia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał, iż apelacja nie zawiera uzasadnionych zarzutów mogących skutkować zmianą orzeczenia Sądu Rejonowego, w konsekwencji czego jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385k.p.c.

SSO Cezary Olszewski SSO Mirosław Krzysztof Derda SSO Agnieszka Kluczyńska